

6

การใช้สารเสพติด

ครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยจิตเวชที่เป็นผู้ป่วยใน
เกิดจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท สุรา และบุหรี่

การใช้สารเสพติดและสุขภาพจิตมีความเกี่ยวข้องกัน ผู้ป่วยจิตเวชมีสาเหตุมาจากการใช้สารเสพติดจำนวนมาก โดยเฉพาะสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท สารกระตุ้นระบบประสาท และสุรา การใช้สารเสพติดเหล่านี้ ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต แต่ยังเพิ่มความเสี่ยงต่อพฤติกรรมรุนแรงในบางกลุ่ม

จากการสำรวจพบว่า คนไทยกว่า 6 ล้านคนเคยใช้สารเสพติดอย่างน้อยหนึ่งชนิดในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา และจำนวน 1.3 ล้านคนเข้าข่ายติดสุรา ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญที่กระทบทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสังคม สารเสพติดที่คนไทยใช้มากที่สุด ได้แก่ กระท่อม และกัญชา ทั้งเพื่อสันทนาการ และทางการแพทย์

ในบรรดาสารเสพติดทั้งหมด กัญชามีแนวโน้มสร้างความเสี่ยงต่อพฤติกรรมรุนแรงมากที่สุด โดยพบว่าผู้ใช้กัญชาที่เป็นผู้ป่วยจิตเวชมีความเสี่ยงก่อความรุนแรงร้อยละ 5.0 ซึ่งถือว่าสูงเมื่อเทียบกับสารเสพติดชนิดอื่น

รู้หรือไม่? คนไทย...

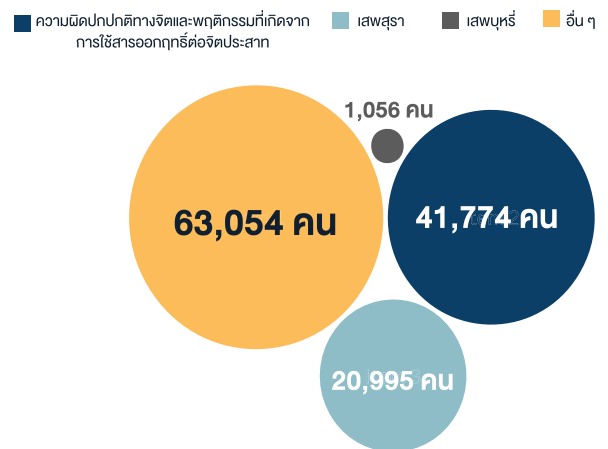

หมายเหตุ: ความชุกในช่วง 12 เดือน

ที่มา: สำรวจรเวชศาสตร์สุขภาพจิตของประเทศไทยระดับชาติ ปี พ.ศ. 2566, กรมสุขภาพจิต

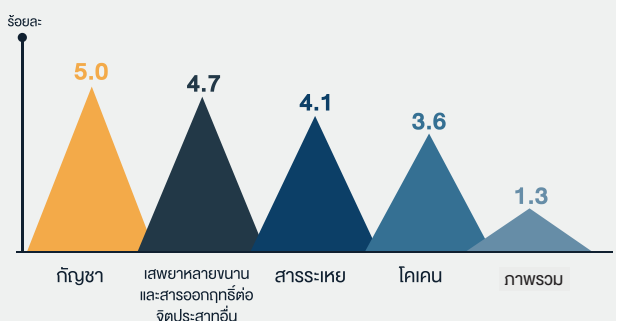
ผู้ป่วยจิตเวชที่เกิดจากการใช้สารเสพติด โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอาการจิตเวชรุนแรงและเสี่ยงต่อการก่อความรุนแรง มีโอกาสสูงที่จะทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น หลงผิด หรือมีความคิดทำร้ายผู้อื่นซึ่งอาจนำไปสู่การก่อคดีร้ายแรงในชุมชน ผู้ป่วยกลุ่มนี้จำเป็นต้องได้รับการเฝ้าระวังและดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อลดโอกาสการกำเริบซ้ำ

จำนวนผู้ป่วยในจิตเวช จำแนกตามกลุ่มโรค ปีงบประมาณ 2567 (คน)

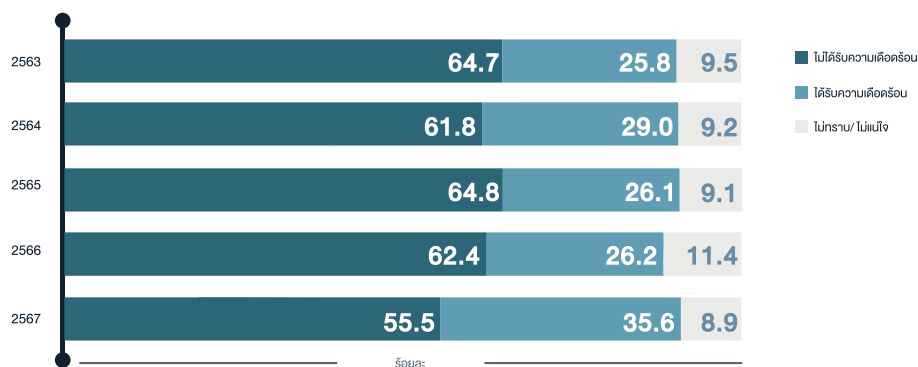
ที่มา: ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ปีงบประมาณ 2567, คลังข้อมูลสุขภาพ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงสาธารณสุข

สัดส่วนผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ที่พบว่ามีความเสี่ยงต่อการก่อความรุนแรง ปีงบประมาณ 2566

ที่มา: ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการเสพสารเสพติดในคนไทย ปีงบประมาณ 2566, คลังข้อมูลสุขภาพ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงสาธารณสุข

สัดส่วนประชาชนที่รายงานว่าได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาการใช้สารเสพติด ปี 2563-2567

ที่มา: การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2567, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เรื่องที่ชุมชน/หมู่บ้านได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาการใช้สารเสพติด 3 อันดับแรก

ร้อยละ 17.3

ร้อยละ 14.6

ร้อยละ 9.9

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2567, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การใช้สารเสพติดไม่เพียงส่งผลกระทบต่อบุคคล แต่ยังสร้างปัญหาในชุมชน โดยในปี 2567 มีรายงานความเดือดร้อนจากปัญหาสารเสพติดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 35.6 ปัญหาที่พบบ่อย ได้แก่ การส่งเสียงดัง การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และการทะเลาะวิวาท

วัยรุ่นที่ใช้บุหรี่ไฟฟ้า เสี่ยงซึมเศร้า

ข้อมูลจากการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2562-2563) พบวัยรุ่นอายุ 10-19 ปีที่ใช้บุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 53 มีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า

สารนิโคตินที่พบในบุหรี่ไฟฟ้ามีความเป็นพิษต่อสมอง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและวัยรุ่นที่สมองกำลังพัฒนา นิโคตินจะส่งผลให้เกิดการอักเสบของเซลล์ประสาทในบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอารมณ์และภาวะซึมเศร้า

ที่มา: การสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2562-2563, สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

“การจัดการปัญหาการใช้สารเสพติดและสุขภาพจิตต้องดำเนินการควบคู่กัน ทั้งในด้านการป้องกัน การรักษา และการสร้างความปลอดภัยในชุมชน เพื่อลดผลกระทบทั้งต่อบุคคลและสังคมในระยะยาว”